ת"ד 1492/08/18 – מדינת ישראל נגד אליה יצחקי

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 1492-08-18 מדינת ישראל נ' יצחקי

בפני כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אליה יצחקי

הנאשם

גזר דין

העבירה, הסדר הטיעון והעבר

הנאשם הורשע, בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**") נהיגה בקלות ראש או ברשלנות או במהירות שיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור שגרמה לתאונת דרכים בה נחבל אדם בניגוד לסעיף 62(2) לפקודת התעבורה בצירוף סעיף 38(2) לפקודת התעבורה ואי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה בניגוד לתקנה 67(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 בצירוף סעיף 68 לפקודת התעבורה.

על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 6.12.2015 בשעה 19:00 או בסמוך לכך נסע הנאשם ברכב מסוג סיטרואן ברלינגו מ.ר. 01-661-81 (להלן: "**הרכב**") ברחוב לוי אשכול לכיוון הצומת עם רחוב שדרות בן זאב (להלן: "**הצומת**"). הנאשם נסע במהירות בנתיב הימני והמשיך בנסיעתו זאת על אף שבאותה עת ביצע אוטובוס פנייה שמאלה מכיוון שדרות בן זאב לרחוב לוי אשכול וחצה את נתיב נסיעתו של הנאשם באופן שחסם את שדה ראייתו.

לאחר שחצה את הצומת פגע הנאשם עם חזית רכבו ב-ל.מ, קטינה כבת 9 (להלן: "**הנפגעת**") שחצתה באותה עת, יחד עם משפחתה, את מעבר החציה ברחוב לוי אשכול הממוקם לאחר הצומת. כתוצאה מהפגיעה נחבטה הנפגעת ברכב, הוטלה קדימה ונפלה על הכביש (להלן: "**התאונה**"), ובהמשך פונתה לבית החולים כאשר היא סובלת מכאבים.

הנאשם, שהבחין בפגיעתו במתלוננת, לא עצר במקום התאונה, המשיך בנסיעתו ונמלט מהמקום, זאת מבלי להזעיק עזרה ומבלי שדיווח על כך למשטרה. הנאשם נעצר בחלוף יומיים לאחר פעילות משטרתית לאיתור האחראי לתאונה.

במסגרת הסדר הטיעון תוקן כתב האישום כך שסעיף 3 בהוראות החיקוק בכתב האישום, המייחס לנאשם עבירה של מעשה פזיזות ורשלנות בניגוד לסעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, נמחק. בסעיף 4 לעובדות כתב האישום נמחקו המשפטים "ואיבדה את הכרתה לפרק זמן קצר" ו- "נהג ברכב בקלות ראש ובמהירות שיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור".

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

במסגרת ההסדר הוסכם כי ההגנה תוכל לטעון כי "לאחר הפגיעה הנאשם המשיך בנסיעה, הסתכל במקרה וראה כי סביב הנפגעת יש אנשים שדואגים לה" והתביעה לא תביא ראיות לסתור זאת.

עוד הוסכם כי לאחר הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן המאשימה תטען לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל ופסילה ממושכת של מספר שנים וההגנה תהיה חופשית בטיעוניה לעניין רכיבים אלה. עוד הסכימו הצדדים כי על הנאשם יוטלו מאסר על תנאי, פסילה על תנאי ופיצוי למתלונן לשיקולו של בית המשפט.

הנאשם יליד 1989 הוציא רישיון נהיגה בשנת 2009 וצבר לחובתו 9 עבירות תעבורה, רובן עבירות מסוג ברירת משפט.

אין לחובת הנאשם עבר פלילי.

תסקירי שירות המבחן

הנאשם נמצא בטיפול וליווי של שירות המבחן כשנה ונערכו בעניינו 4 תסקירים (26.3.2019, 17.4.2019, 10.10.2019, 26.1.2020).

הנאשם בן 29, רווק, מתגורר בבית הוריו שבבית שמש ועובד כסדרן בחנות.

שירות המבחן התרשם כי מדובר בנאשם צעיר, ללא עבר פלילי קודם שניהל, בדרך-כלל, אורח חיים נורמטיבי ונראה כי התאונה בה היה מעורב, השלכותיה, פוטנציאל הפגיעות בה וכן ההליך המשפטי המתנהל כנגדו היוו עבורו גורמים מרתיעים. יחד עם זאת, הרושם היה כי מדובר בנאשם בעל קשיים הבאים לידי ביטוי בקושי לשמור על יציבות במסגרות חינוכיות ותעסוקתיות, בקושי בהתמודדות עם מצבים מלחיצים בחייו ובהתמקדות בצרכיו האישיים והמיידים. בהתאם להמלצת שירות המבחן, השתלב הנאשם בקבוצה פסיכו-חינוכית בשיתוף עמותת "אור ירוק" שמטרתה היא שינוי דפוסי ותרבות נהיגה ומניעת הישנות עבירות תעבורתיות. מחוות דעתן של מנחות הקבוצה עלה כי הנאשם גילה רצינות ומחויבות לפעילות בקבוצה באופן שנתן מקום רב ללמידה וללקיחת אחריות. בתסקירו האחרון העריך שירות המבחן הצליח להירתם להליך הטיפולי תוך שיתוף פעולה באופן מלא. הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירה, הבין כי עליו לשאת בהשלכותיה ואף לקח חלק בהליך צדק מאחה שלדבריו היה משמעותי. משכך, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה מוחשית על הנאשם של צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

הנאשם נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות במרכז יום לקשיש, בית שמש.

טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה טענה, תוך הפנייה למספר פסקי דין, כי מתחם הענישה במקרה זה נע בין 12 חודשי מאסר בפועל ועד 30 חודשי מאסר, זאת לצד פסילת רישיון נהיגה ממושכת, מאסר על תנאי, פסילה על תנאי ופיצוי לנפגע.

לטענת המאשימה העבירה המרכזית בה הורשע הנאשם היא עבירת ההפקרה, אולם רשלנותו באירוע מוסיפה חומרה למעשה. מחד גיסא, הנאשם פגע בילדה בת 9 שנים בלבד, במעבר חצייה ללא שדה ראיה בנסיעה פזיזה ורשלנית כאשר גם לאחר שנמלט והתעשת לא הסגיר עצמו. מאידך גיסא האירוע התרחש בזמן שהיו במקום אנשים נוספים. המאשימה הוסיפה כי רק במזל פציעתה של הנפגעת הייתה קלה בלבד.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

לטענתה, הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הם בטחון הציבור ושלומו וכן ערכים של סולידריות ועזרה הדדית אשר בית המשפט העליון קבע לגביהן כי בעבירות מסוג זה מדובר במעשה אנטי מוסרי מובהק.

המאשימה ביקשה למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה ולהשית עליו 12 חודשי מאסר בפועל, פסילה למשך 7 שנים, מאסר ופסילה מותנים, ופיצוי לנפגעת.

לטענת המאשימה, הנאשם הודה במיוחס לו, חסך זמן שיפוטי רב ונטל אחריות על מעשיו כאשר מאז העבירה שבוצעה לפני כ-4 שנים ביצע הנאשם הליך צדק מאחה שבמסגרתו התנצל בפני משפחתה של הנפגעת ושילם לה 5,000 ₪.

לטענת המאשימה מתסקיר שירות המבחן ניתן אמנם ללמוד שהנאשם עבר הליך טיפולי שיקומי, אולם עדיין מדובר בנאשם שטרם הגיע לבשלות נפשית ומאופיין בחשיבה ילדותית ועל כן אין שינוי מהותי במסוכנותו העתידית לעניין עבירת ההפקרה .

ב"כ הנאשם ביקש, תוך שהפנה למספר פסקי דין, להטיל על הנאשם עונש מאסר שירוצה בעבודות השירות.

אשר לנסיבות האירוע טען ב"כ הנאשם כי הנאשם מסר בחקירתו שהגיע עשרות פעמים לזירת התאונה ואף התכוון להגיע לחקירה במועד שנקבע , אולם המשטרה בחרה לעצרו מספר שעות לפני כן.

לטענת ב"כ הנאשם מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם הוא אינו עבריין וכי מדובר בילד הנמצא בגוף של מבוגר הנמצא בתהליך גדילה. כיון שלא מדובר בעבריין הענישה צריכה להיות בדמות תהליך חינוכי ולא בדמות מאסר הרתעתי. לטענתו מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם עושה מאמצים להגיע לכל מפגש בזמן- דבר המעיד על תהליך ולקיחת אחריות.

אשר לעקרון הגמול טען ב"כ הנאשם כי תוצאות התאונה הינן מינוריות, גם אם מדובר במזל. בנוסף, ב"כ הנאשם הפנה לעדכון שהתקבל מהמרכז ליישוב סכסוכים מיום 29.9.2019 וביקש לראות בו תסקיר נפגע עבירה שכן הוא כולל התייחסות ישירה לעונש ובקשה של נפגעי העבירה להקל עם הנאשם.

ב"כ הנאשם ביקש להתחשב בשיהוי הרב בהגשת כתב האישום שהוגש בחודש אוגוסט 2018 כאשר התאונה התרחשה בחודש דצמבר בשנת 2015.

דיון והכרעה

חומרת העבירה ומתחם הענישה

מקובל כי במקרים בהם חברו מספר עבירות לאירוע אחד ליצור מתחם ענישה לכלל האירוע ולכל העבירות יחדיו, שכן חומרתן של העבירות עולה בהצטרפותן יחד.

במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") על בית המשפט לשקול את מכלול נסיבות העבירה ולקבוע מתחם עונש הולם בהתחשב בערך החברתי שנפגע, מידת הפגיעה בו ובהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה.

עבירת הפקרה אחרי פגיעה היא מן החמורות שבעבירות התעבורה, שכן אין מדובר רק באי ציות לחוקי התנועה, אלא

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

בעבירה מוסרית מהמעלה הראשונה של הפקרת אדם שנפגע לגורלו, גם אם הוא אינו אחראי להתרחשות התאונה.

יפים דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 5729/09 **אלישע לוי נ' מדינת ישראל** מיום 24.03.10:

> "הפקרת אדם לאחר תאונה יש בה מימד חמור במיוחד. מימד זה בא לידי ביטוי בפן הבלתי מוסרי אשר מתנוסס מעל מעשה קשה. זה. זהו אותו פן אשר מזעזע את הנפש ומעורר את סלידתנו העמוקה. 'הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועד לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה' (ע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.3.2009). ראו גם דנ"פ 2974/99 אוחנה נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 20.1.2000); ע"פ 7224/03 חסון נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 20.11.2003)). מי אשר מפר איסור משפטי-מוסרי זה צריך להיענש ביד קשה, וזאת על מנת להביע את הסלידה העמוקה ממעשיו המכוערים. עמד על כך בית משפט זה: 'מעשהו זה של הנוהג הבורח פוגע בשורשי הסולידריות החברתית והאישית המינימאלית לקיומה של חברה תקינה. בריחה של נהג מן המקום היא מעשה אנטי-חברתי ואנטי-מוסרי מובהק, וראוי הוא כי ייענש בכל חומרת הדין' (רע"פ 3626/01 ויצמן נ' מדינת ישראל, פד"י נו (3) 187, 230 (2002))"

וכן ברע"פ 3626/01 **ויצמן נ' מדינת ישראל** מיום 5.3.2002 קבע כב' השופט חשין :

> "עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין. חומרה וכיעור אלה שבמעשה הנהג הביאו לבריאתה של העבירה ולקביעת עונש חמור בצדה: תשע שנות מאסר."

הערכים המוגנים הנפגעים בעבירת ההפקרה הם בטחון ושלום הציבור, עזרה הדדית, סולידריות חברתית, שלטון החוק והסדר הציבורי.

בע"פ 1789/14 **נחמיה נ' מדינת ישראל,** מיום 22.10.14 קבע כב' השופט רובינשטיין לעניין הערכים המוגנים בעבירת הפקרה :

> "הערך המוגן בעבירת ההפקרה הוא "החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לנפגע, לדאוג לשלומו, ולהציל את חייו" (ע"פ 5867/09 קרביאשוילי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 10 לפסק דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (2010)). באמצעות עיגונה של עבירה זו בפקודת התעבורה קיבל ערך זה, המגלם את עקרון הסולידריות החברתית,

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

> עיקרון הכרחי לקיומה של חברה תקינה, ביטוי בדין, והפך מחובה מוסרית גרידא לחובה משפטית, מעין "לא תעמֹד על דם רעך" (ויקרא, י"ט, ט"ז) בממד מחמיר (בממד אחר ובנסיבות אחרות, ראו חוק לא תעמוד על דם רעך, תשנ"ח-1998). בנוסף, עבירה זו נועדה גם למנוע מצב בו הנהג המעורב בתאונה חומק מאחריות, על-ידי הימלטות של "פגע וברח", ובקביעתה יש כדי לסייע לרשויות האכיפה באיתור האחראים לתאונה (ע"פ 1977/05 גולה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2006))."

המטרה מרכזית של עבירת ההפקרה היא מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונת דרכים לשם שמירה על גופו וחייו, ולצידה שתי מטרות משנה נוספות של מניעת התחמקות של הנהג מאחריותו לתאונה והקלה על רשויות אכיפת החוק בבירור הסיבה להתרחשות תאונת הדרכים ומי אחראי לה זאת כפי שנקבע בע"פ 5000/08 **סומך נ' מדינת ישראל** מיום 22.3.2009:

> "מטרתה המרכזית של הנורמה הקבועה בסעיף 64א לפקודת התעבורה היא להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה ונמצא במקום, ולהגן בכך על חייו ועל שלומו הגופני של הנפגע. בד בבד, היא נועדה גם למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה (ע"פ 1977/05 גולה נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 2.11.06); ע"פ 7159/98 מדינת ישראל נ' פלוני, פד"י נג (2) 632, 644 (1999)). העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה (דנ"פ 2974/99 אוחנה נ' מדינת ישראל, (לא פורסם, [פורסם בנבו], 20.1.00); ראו גם ע"פ 7224/03 חסון נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 20.11.03)).

ההתנהגות המצופה מנהג, בראש ובראשונה היא לעצור את רכבו לאחר התרחשות התאונה אך בכך לא מסתיימת חובתו המשפטית. על הנהג לקחת אחריות לאירוע בו היה מעורב כאשר משמעותה של אחריות זו היא, בין היתר, הישארות במקום האירוע עד למיצוי הליכי הבירור על-ידי גורמי הרפואה ואכיפת החוק.

בתיקון לפקודת התעבורה (מס' 101), תשע"ב-2011 החמיר המחוקק באופן ממשי את הענישה בגין עבירת ההפקרה לאחר פגיעה בקביעת שלוש חלופות המתייחסות למצבי הפקרה לאחר פגיעה בדרגות חומרה שונות. שלוש החלופות לוקחות בחשבון את היסוד הנפשי הכרוך במעשה ואת חומרת הפגיעה שנגרמה לאדם בתאונה. לנאשם יוחסה עבירת ההפקרה הקבועה בסעיף 64א(ב) שהיא החלופה השנייה בחומרתה ולצדה קבוע עונש מרבי של 7 שנות מאסר. היסוד הנפשי הנדרש בעבירה זו הוא של מודעות לפגיעה באדם בתאונת דרכים.

<u>מדיניות הענישה הנהוגה</u>

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

בת"ד 1480-06-15 **מדינת ישראל נ' לילה אבו כליב** מיום 4.2.2018, אליו הפנה ב"כ הנאשם, הורשעה הנאשמת במסגרת כתב אישום מתוקן בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ב), נהיגה בחוסר זהירות ובעבירה של אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה. הנאשמת פגעה במתלוננת, אישה עיוורת, שחצתה את הכביש במעבר חציה כאשר לא האטה את נסיעתה ולא בדקה האם ישנם הולכי רגל במעבר החציה. מיד לאחר התאונה ועל אף שידעה שפגעה באדם לא עצרה את רכבה במקום התאונה ולא הגישה עזרה למתלוננת. לנאשמת 4 הרשעות קודמות בתעבורה. לאחר התאונה ועד למועד מתן גזר הדין שמרה הנאשמת על קשר עם המתלוננת וביקרה אותה בבית החולים. בעניינה של הנאשמת הוגש תסקיר חיובי שהמליץ על הטלת מאסר בעבודות שירות וצו מבחן למשך 18 חודשים. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות המקרה מתחיל מ-6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות ועד 10 חודשי מאסר, לצד רכיבי ענישה נוספים. על הנאשמת הושתו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, צו מבחן למשך 18 חודשים, מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים, פסילה למשך 3 שנים, פסילה מותנית וקנס. בערעור הנאשמת על חומרת העונש נקבע כי רכיב המאסר המותנה יבוטל זאת נוכח הוראות הדין שאינן מאפשרות השתת עונש מאסר מותנה בצירוף צו מבחן. בנוסף קוצר עונש הפסילה ל-24 חודשים במקום 36 חודשים כפי שקבע בית משפט קמא.

בעפ"ת 24273-03-17 **דיאב נ' מדינת ישראל**, מיום 25.5.17 הורשע נאשם ללא עבר פלילי וללא עבר תעבורתי אשר מעולם לא ריצה מאסר, בעבירות של הפקרה ואי מסירת פרטים וזוכה מאחריות לגרימת התאונה. בית המשפט גזר על הנאשם מאסר בפועל של 7 חודשים, מאסר מותנה של 8 חודשים למשך 3 שנים, פסילה למשך 40 חודשים, פסילה על תנאי ופיצויים להולך הרגל שנפגע בתאונה. בעניינו של הנאשם הוגש תסקיר חיובי שהמליץ להימנע מהטלת מאסר בפועל. זיכוי הנאשם מגרימת התאונה נלקח כשיקול לקולה ונקבע כי מתחם הענישה ההולם נע בין מאסר בן 5 חודשים שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר ופסילת רישיון למשך 3 שנים עד 6 שנים.

בית המשפט המחוזי הקל בעונשו של הנאשם ברכיב המאסר והמתיק עונשו ל- 5 חודשי מאסר בעבודות שירות זאת על אף שקבע כי פסק הדין לא חורג לחומרה באופן המצדיק התערבות.

בית המשפט המחוזי קבע כי יש לקבוע שני תתי מתחמי ענישה בתוך המתחם שקבע בית משפט קמא. האחד כולל מאסר בעבודות שירות לתקופה של בין 5 חודשים לבין 6 חודשים והשני כולל מאסר בפועל בין 5 חודשים ל-24 חודשים. לשיטתו את המעבר בין שני תתי המתחמים יש לבצע במקרים מתאימים בלבד.

בית המשפט קבע כי יש למקם את הנאשם במתחם המקל נוכח העדר עבר פלילי ותעבורתי והעובדה שלא ריצה מאסר בעבר כך שעונש המאסר שהושת עליו בבית משפט קמא קוצר והועמד על 6 חודשי עבודות שירות וצו מבחן למשך שנה. יתר רכיבי הענישה נותרו בעינם.

בע"פ 59/14 **פרלמן נ' מדינת ישראל**, מיום 17.7.14, נדחה ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ב) ובעבירה של נהיגה ללא ביטוח. הנאשם פגע עם קטנוע בהולכת רגל שחצתה את הכביש. הנפגעת איבדה את הכרתה והנאשם הפקירה כשהיא שוכבת על הכביש מדממת מראשה. המערער שנפל על המדרכה הסמוכה עלה מיד על האופנוע ועזב את מקום התאונה. המערער נעצר על-ידי עובר אורח שחסם את דרכו ומנע המשך בריחתו במרחק של כ- 35 מטרים ממקום התאונה. הנפגעת סבלה משבר בגולגולת ודימום ונזקקה לתפרים ולאשפוז. על הנאשם נגזרו 8 חודשי מאסר, 6 חודשי מאסר על תנאי ופסילה למשך 5 שנים. נקבע כי העונש שנגזר הוא ברף המקל של המתחם וזאת בשל גילו הצעיר של הנאשם, נסיבותיו האישיות, החרטה שהביע, השינוי שחל בתפקודו לפי התסקיר, עדות אופי לפיה הנאשם תורם לקהילה ומסייע לנוער בסיכון ומשפחות במצוקה והעובדה שהיה במעצר בית

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

משך 15 חודשים.

בית המשפט העליון התייחס לכך שהנאשם לא נושא באשמה לגרימת התאונה, לכך שהנפגעת לא נותרה לבדה ברחוב ולכך שהנאשם שב לזירה תוך פרק זמן קצר לאחר שנעצר וקבע כי למרות כל אלו עונש המאסר בפועל שנגזר על הנאשם אינו חורג מהעונש הראוי לנאשם. בית המשפט העליון קבע כי העובדה שהנאשם אינו נושא באחריות לקרות התאונה נושאת משקל לא מבוטל לעניין העונש. (וראו גם ע"פ 1902/14 **מדינת ישראל נ' נתנוב**, מיום 1.7.14). עוד נקבע כי מאסרים ממושכים יש להשית במקרים בהם נלוו לעבירת ההפקרה עבירות חמורות נוספות כגון נהיגה רשלנית, נהיגה ללא רישיון נהיגה וכדומה או פגיעה קשה בתאונה .

בע"פ 1825/14 **סרחאן נ' מדינת ישראל**, מיום 7.7.14, נדחה ערעורו של נאשם, ללא עבר פלילי, שהורשע על פי הודאתו בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה לאחר שפגע בילדה שהלכה בשול הכביש. הנאשם אשר לא הורשע בגרימת התאונה הסגיר עצמו מיד לאחר התאונה, עשה סולחה בין החמולות ופיצה את הנפגעת. שירות המבחן התרשם כי הנאשם המטפל במסירות באימו הינו אדם חיובי ונורמטיבי והמליץ על מאסר בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה נע בין 6 חודשים ל- 36 חודשים של מאסר בפועל וכי ראוי לקבוע רף ענישה קבוע לעבירה בשל היותה מכת מדינה כהגדרתו. בית המשפט השית על הנאשם 8 חודשי מאסר , 3 שנות פסילה, 12 חודשי מאסר על תנאי ופסילה על תנאי. הערעור על העונש נדחה לאחר שבית המשפט העליון קבע כי בית המשפט שקל את מכלול השיקולים לקולה ועונשו נגזר ברף התחתון של המתחם.

בע"פ 5516/15 **נעיראת נ' מדינת ישראל**, מיום 21.12.15, נדחה ערעורו של נאשם צעיר ללא עבר פלילי שהורשע בעבירת הפקרה לאחר פגיעה וזוכה מאחריות לתאונה. בית המשפט התחשב בנסיבותיו האישיות המיוחדות של הנאשם והשית עליו 10 חודשי מאסר בפועל, פסילה למשך 3 שנים, פיצוי ופסילה על תנאי. הערעור בעניינו נדחה.

בית המשפט קבע כדלהלן:

> "שיקולי ענישה ביחס לנהג שעבר עבירה של "פגע וברח" כוללים לעיתים מתח בין המעשה והעושה. יעיד על כך המקרה דנא. המערער נעדר עבר פלילי, ועולה כי הוא תורם רבות למשפחתו. שירות המבחן הדגיש כי הוא עבר את העבירה בשל חרדה שהרגיש לאחר שפגע בקטין. ואולם, הדין שקובע עונשים מקסימאליים גבוהים בעבירה של "פגע וברח" והצורך להרתיע נהגים בפוטנציה מלעבור עבירות כאלו מהווים את הצידוק להחמיר בעבירות אלו, גם על ידי הטלת עונש מאסר לתקופה ממשית. כבעניינו, המערער אינו אשם בתאונה, אך משגרם לה - אחריות אחרת נופלת עליו. כאחראי על כלי קטלני, עליו לטפל ולדאוג לנפגע. כך לא נהג המערער במקרה זה. העובדה כי מדובר בקטין בן 9 שנים רק ממחישה את החשיבות בהשמת דגש על הצורך לסייע לנפגעי תאונה. חברה מתוקנת אינה מוכנה להשלים עם התנהגות זו, כך מבחינה מוסרית, אנושית ומשפטית.
>
> בראיה זו, בית המשפט המחוזי שכלל את הנימוקים לקולא, והתחשב רבות בנתוני העושה, על אף המעשה. בהינתן כך, אין מקום להקלה נוספת. יש לשמור על התכלית בהטלת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח בעבירות מעין אלו. לשון אחר, התוצאה נוטה לקולא - ודאי לא לחומרא. יש לקוות כי המערער ילמד את לקחו, ולאחר ריצוי עונשו ימשיך בהתנהגותו הנורמטיבית שאפיינה אותו עד לתאונה".

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

בת"פ 33634-09-11 **מדינת ישראל נ' סוב**, מיום 7.3.12, הורשע נאשם נהג מונית , בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נסיעה לאחור תוך סיכון עוברי אורח, נהיגה בחוסר זהירות ובגרימת תאונת דרכים. הנאשם נסע לאחור במגרש חניה ובחוסר תשומת לב פגע בילד שעבר במקום ונמלט מהמקום. הילד נחבל בחבלות יבשות קלות. בית המשפט התחשב בעברו התעבורתי המקל של הנאשם ובכך שאין לו עבר פלילי, בכך שהילד קם בכוחות עצמו מיד לאחר התאונה, בכך שהנפגע ובני משפחתו הם שכניו של הנאשם ומצוי ביחסים טובים עמו ובעדות שהעיד לטובתו אבי הילד הנפגע. בית המשפט גזר על הנאשם 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי, 20 חודשי פסילה ו- 16 חודשי פסילה מותנים.

מהפסיקה שפורטה לעיל עולה כי מתחם הענישה במקרים דומים נע בין 6 חודשי מאסר שיכולו וירוצו בעבודות שירות לבין 3 שנות מאסר. הכלל הוא שיש להשית מאסר בפועל כששיקול ההרתעה מקבל מעמד הבכורה ובמקרים חריגים בלבד ולפנים משורת הדין ניתן להשית מאסר בעבודות שירות. דהיינו, הטלת עבודות שירות מהווה חריגה לקולא מהמתחם.

באשר לרכיב הפסילה נע מתחם הענישה בנסיבות דומות בין 24 חודשים ל-12 שנים.

מהפסיקה אליה הפנו הצדדים ניתן ללמוד על הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע הנאשם באופן חלקי בלבד. פסקי הדין אליהם הפנתה ב"כ המאשימה מייחסים לנאשמים עבירה של הפקרה אחרי פגיעה בחלופתה החמורה היותר שלצדה קבוע עונש מאסר בפועל של עד 14 שנים ומשכך הם אינם תואמים את נסיבות המקרה דנן. בנוסף, חלק מפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם כוללים נסיבות אישיות חריגות ביותר של הנאשמים שאינן תואמות את נסיבותיו האישיות של הנאשם ומשכך גם ממנה לא ניתן ללמוד למקרה שבפניי.

<u>העונש המתאים לנאשם</u>

הענישה היא לעולם אינדיווידואלית ובהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין שומה על בית המשפט להניח לצד מתחם הענישה המקובל את המקרה האינדיווידואלי שבפניו ולשקול מה יהיה העונש המתאים ואיזה שיקול הינו המרכזי וזאת בהתאם לנסיבותיו האישיות של הנאשם, עברו ונסיבות ביצוע העבירה.

העונש בתוך מתחם הענישה נקבע, בין היתר, בהתחשב בנסיבות התאונה, בעברו התעבורתי והפלילי של הנאשם, בהתמשכות ההליכים, בלקיחת האחריות של הנאשם, בתהליך של שיקום, בחומרת הפגיעה בנפגעים בתאונה, במידת אשמו של הנאשם לקרות התאונה ומשך ההפקרה ואם הותיר את הנפגעים בסכנת חיים לבדם.

מבין שיקולי הענישה שעל בסיסם מתבצעת מלאכת גזירת העונש בעבירת ההפקרה יש לשיקול ההרתעה מעמד מיוחד וזאת למען יראו ויירא ועל מנת למגר התנהגות חמורה ובלתי מוסרית זו.

ראו לעניין זה דברי כב' השופט טננבוים בת"ד 2007/09 **מדינת ישראל נ' צמח** מיום 9.8.10:

> "הנטייה האנושית הטבעית לברוח בעת צרה, מחייבת כי התגובה להתנהגות זו תהא קשה. מן הראוי כי שום נהג לא יהרהר אפילו על אפשרות זו של בריחה. יש הכרח ליצור אווירה שבה יהיה ברור לכל נהג כי הדבר החמור ביותר מבחינת החוק והציבור הוא להימלט מהמקום או אפילו לנסות להימלט...
>
> מדיניות הענישה כלפי נהגים שאינם משאירים פרטים ובורחים צריכה להיות נוקשה. עלינו לעשות כל שניתן לביעור ולמיגור תופעה מעין זו וזאת באמצעות הטלת עונש מרתיע. העונש צריך להיות כזה

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

> שיוביל למסקנה כי הימלטות ממקום התאונה אינה משתלמת. מובן כי כשלעבירה זו מצטרפות עבירות חמורות נוספות של גרימת נזק לרכוש או אדם, חבלה חמורה, אי ציות לאור אדום ונהיגה רשלנית, יש להחמיר עוד בענישה. "

וכן כפי שנקבע בע"פ 433/89 **אטיאס נ' מדינת ישראל** מיום 3.10.1989:

> "כידוע, אחד השיקולים החשובים בשיקולי הענישה הוא מהותה של העבירה וחומרתה; שיקול זה קשור, בדרך כלל, בקשר הדוק עם שיקול ההרתעה, למען ישמעו ויראו. לשני שיקולים אלה מיתוסף שיקול נוסף, והוא - קיום מדיניות אחידה, ככל האפשר, שתשמש כקו מנחה וכמורה דרך בעולמה של ענישה. ושיקול אחרון זה יפה הוא במיוחד לפסיקתו של בית המשפט העליון, שהמחוקק הפקידו על קביעת מדיניות זו. בנוסף לכל השיקולים האמורים, קיים ועומד היקול החשוב והמהותי של תיקונו של הנאשם ושיקומו, ובהתקיים, במקרה מסוים, נסיבות מיוחדות ונכונות, ייתכן ששיקול אחרון זה יגבר על השיקולים האמורים האחרים ויקבע, באותו מקרה מסוים, את מידת העונש וצורתו. "ענישתנו היא ענישה אינדיווידואלית של כל עבריין 'באשר הוא שם'" (ע"פ 291/81 [1], בעמ' 442). זאת תורת הגישה האינדיווידואלית בתורת הענישה, המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו שלהענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים ל"הקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם, מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך תשמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך".

הנאשם הורשע בגרימת תאונת דרכים ברשלנות כאשר נסע במהירות, ללא שדה ראיה ולא נתן זכות קדימה להולכת רגל במעבר החציה ופגע בה על מעבר החציה. מדובר ברשלנות ברף הבינוני לפחות. יחד עם זאת מדובר בתאונה שתוצאותיה הסתיימו בפגיעה קלה בהולכת הרגל. באשר לנסיבות הפקרה הנאשם נמלט מהמקום על אף שראה שפגע בהולכת רגל, לאחר שראה שסביב הנפגעת ישנם אנשים שדואגים לה. יחד עם זאת הנאשם לא הסגיר עצמו למשטרה ביוזמתו. בהקשר זה אציין כי משך ההפקרה הארוך לא גרם להחמרה במצבה הרפואי של הנפגעת. הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הודה בעבירות , עבר הליך שיקומי בליווי שירות המבחן ,עברו התעבורתי מקל ואין לו עבר פלילי. בשל כל אלה מצאתי למקם את הנאשם ברף בינוני-נמוך של מתחם הענישה.

סעיף 40ד לחוק העונשין מאפשר חריגה ממתחם העונש המקובל וקובע כדלהלן:

> "קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

דהיינו, במקרה שבו ניכר כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם יכול בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ולקבוע את העונש לפי הצורך השיקומי של הנאשם ולהעדיפו על פני עקרונות הגמול וההרתעה.

מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, לקח חלק בהליך צדק מאחה שלדבריו היה משמעותי, הצליח להירתם להליך טיפולי ושיתף פעולה עמו באופן מלא על מנת להעמיק את למידתו והבנתו גם למניעיו הרגשיים. יחד עם זאת, שירות המבחן העריך כי הנאשם טרם הגיע לבשלות נפשית ומאופיין בחשיבה ילדותית.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

אכן, הנאשם עשה דרך טיפולית ולקח אחריות מלאה למעשיו הן בבית המשפט, הן בפניי שירות המבחן והן בפני משפחת הנפגעת. עם זאת, המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם צו של"צ חורגת באופן ממשי ממתחם הענישה ואינה מתאימה למקרה שבפניי.

יחד עם זאת בבחינת העונש המתאים לנאשם סבורני כי במקרה דנן הטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח יפגע בנאשם ובסיכויי שיקומו באופן ממשי.

מדובר בנאשם צעיר שעשה מאמצים על מנת לחזור למוטב. הנאשם הודה במיוחס לו, לקח חלק בהליך צדק מאחה שבמסגרתו התנצל בפני משפחת הנפגעת ושילם סכום של 5,000 ₪ שהועבר להוריה והשתלב בקבוצה פסיכו-חינוכית שמטרתה שינוי דפוסי ותרבות הנהיגה .

כמו כן לקחתי בחשבון כי מדווח על השלמת תהליך צדק מאחה מטעם "מוזאיקה- המרכז ליישוב סכסוכים בהסכמה" עולה כי מצד הורי הנפגעת אין תחושת נקמות אלא בקשה להתחשבות בעונשו של הנאשם בשל הפיוס.

נוכח אלה, החלטתי שלא למצוא עם הנאשם את הדין, להימנע מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח ולהשית עליו מאסר בעבודות שירות כאשר לצד אלה יושתו על הנאשם פסילה ארוכה ופסילה על תנאי אשר יהלמו את חומרת העבירות בהן הורשע ואת הסיכון הרב הנשקף מהן בתקווה שעונש זה ירתיע אותו מלשוב ולבצע עבירות אלה בעתיד.

על אף שהחלטתי להשית על הנאשם באופן חריג מאסר בעבודות שירות אין החריג מעיד על הכלל. על ציבור הנוהגים להפנים את חומרתה של עבירת ההפקרה ולדעת כי במרבית המקרים המפקיר ימצא עצמו בבית האסורים רק משום שעזב את מקום התאונה וללא קשר למידת אשמו באירוע התאונה ולעברו התעבורתי והפלילי.

ויפים לכן דברי כב' השופט בקר בת"פ 6589-03-15 **מדינת ישראל נ' עובד ואח'** מיום 16.11.17:

> "טרם חתימה על גזר הדין, מספר מילים לציבור ה"שומע".
>
> מתחם הענישה שנקבע לעיל מלמד על כך, שבדרך כלל - מי שמפקיר פצוע לאנחות, להתבוסס בדמו ובכאבו על הכביש - יגיע בסופו של דבר אל בית הסוהר.
>
> ידע נא הציבור, כי לעיתים, ההבדל בין הליכה אל בית האסורים, לבין עשיית מעשה ראוי לשבח, מתחיל ונגמר בלחיצה על דוושת הבלמים, הרמת בלם היד ועצירה מוחלטת במקום התאונה, כפי שמורה החוק.
>
> לא תמיד, אך לעיתים קרובות, קורה שהפוגע בחברו בדרך, בכביש, אינו אחראי, אינו אשם בתאונה. אם כך הם פני הדברים, וכך יתברר חיש מהר, הרי שהפוגע ילך לביתו, בלא פגע, לפחות לא במישור הפלילי, ואדרבא - יכול שיהיה מי שיישא אותו על כפיים, על הצלת ילדו או בן משפחתו, בעצם עצירתו במקום והזעקת עזרה מתאימה.
>
> עוד ראוי להזכיר, כי בעידן הנוכחי, של מצלמות, פלאפונים הניתנים לאיכון, ועוד כהנה וכהנה - כמעט בלתי אפשרי להתחמק מידיהם של חוקרי המשטרה המצוינים והמיומנים, ועל כן - גם אם נתעלם, רק לרגע, מן המישור המוסרי, הרי שאין תוחלת ואין טעם לברוח ממקום זירת התאונה. המשטרה תגיע אל הפוגע. נקודה. ברוב רובם של המקרים, ידענו, כי מדובר בשאלה של "מתי" ולא של "אם".

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

> על כן, גם אם הפוגע אשם בתאונה, גם אם נהג בנסיבות מחמירות (שלילה או שכרות) - לעולם יטיב הפוגע את מצבו אם יעצור, יושיט עזרה לפצועים ויזעיק עזרה.
>
> גם אם חלילה, במקרים קיצוניים ובאין מנוס, ישלח הפוגע שעצר והושיט יד, אל בית הסוהר, הרי שתקופת המאסר תהיה קצרה בהרבה, ללא ספק, אילולא פעל כ"בן אדם". סוף דבר: סעו בזהירות, ולעולם, בראש ובראשונה - מן הטעם המוסרי, אך גם מן הבחינה התועלתנית - אל תפקירו את הפצוע".

לחומרה לקחתי בחשבון את חומרת העבירות, את אחריותו של הנאשם לתאונה ומידת רשלנותו, את העובדה שעל אף שהבחין בתאונה ובתוצאותיה נמלט הנאשם מהמקום במהירות ואת העובדה שנעצר יומיים לאחר קרות התאונה לאחר פעילות משטרתית לאיתורו.

לקולה התחשבתי בכך שהנאשם הודה בעבירות, לקח אחריות מלאה עליהן וחסך זמן שיפוטי, את העובדה במקום התאונה היו אנשים נוספים, את קלות פגיעותיה של הנפגעת כעולה מכתב האישום המתוקן, את עברו התעבורתי המקל של הנאשם שרובו כולל עבירות מסוג ברירת משפט, את העובדה כי מעולם לא ריצה עונש מאסר ואף לא הושתו עליו עונש מאסר מותנה, את העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, את גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה, את נסיבותיו האישיות את השינוי שעבר, ואת רצונו הכן להשתקם. עוד התחשבתי באופן חלקי בבקשת הורי הנפגעת שלא להחמיר עם הנאשם.

כמו כן לקחתי בחשבון לעניין העונש אם כי לא כמרכיב מרכזי את השיהוי בהגשת כתב האישום.

בשים לב לפיצוי הכספי שהועבר למשפחת הנפגעת במסגרת הליך הצדק המאחה אשית מצאתי להשית על הנאשם סכום פיצוי מופחת מזה שהיה נפסק ללא הליך זה.

לפיכך, אני דנה את הנאשם לעונשים הבאים:

1. אני מצווה על מאסרו של הנאשם בפועל למשך 8 חודשים. המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות. הממונה על עבודות השירות יתאם לנאשם מועד חדש לריצוי עבודות שירות לאחר 1.9.20 ויעבירו לאישור בית המשפט. על הנאשם להתייצב ביום שנקבע עד לשעה 10:00 בבוקר, בפני הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות, ליד כלא באר שבע, לצורך קליטה והצבה.

   תשומת לב הנאשם שעליו לבצע כל העבודות המוטלות עליו במסגרת עבודות השירות עפ"י הנחיות שתינתנה לו מעת לעת ע"י הממונה במקום. כל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מידית של עבודות השירות ולריצוי עונש מאסר בפועל.

2. אני מצווה על מאסרו של הנאשם למשך 5 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים, אם יעבור על סעיף 67 שעניינו נהיגה בפסילת רישיון ו/או אם יעבור על אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

3. פסילה מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 30 חודשים.

הנאשם יפקיד רישיונו או אישור משרד הרישוי על העדר רישיון, במזכירות בית המשפט, לא יאוחר מיום 1.9.20.

תשומת לב הנאשם לכך שהעונש המקובל על נהיגה בזמן פסילה הוא מאסר בפועל.

4. אני מורה על הפעלת פסילת רישיון למשך חודשיים, כפי שנפסק על תנאי ע"י בימ"ש לתעבורה בירושלים בתיק 7623-11-14 ביום 9.3.2015 לריצוי באופן מצטבר.

5. אני מורה על הפעלת עונש פסילת רישיון למשך 3 חודשים, כפי שנפסק על תנאי ע"י בימ"ש לתעבורה בירושלים בתיק 46-12-14 ביום 29.12.2014 לריצוי באופן מצטבר.

6. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 7 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים.

7. תשלום פיצוי לנפגעת בסך 1,000 ₪, אשר ישולם לחשבונם של הוריה באמצעות מזכירות בית עד ליום 1.9.20.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ט"ו תמוז תש"פ, 07 יולי 2020, בנוכחות הצדדים.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©